

Adam Remigiusz Grocholski

Urodzony 3 września 1888 roku w Strzyżawce na Podolu, syn Tadeusza i Zofii z Zamoyskich. Po ukończeniu gimnazjum w Odessie i Wydziału Prawno-Historycznego Uniwersytetu w Petersburgu przez kilka lat leczył gruźlicę w Zakopanem i Davos. Od lipca 1915 r. jako pełnomocnik Czerwonego Krzyża był oficerem do specjalnych poruczeń namiestnika Kaukazu. W marcu 1917 r. organizator i przewodniczący zjazdu Związku Wojskowych Polaków w Batumi - Tyflisie (obecnie Tbilisi), od grudnia tegoż roku szef oddziału II sztabu III Korpusu Polskiego na Wschodzie. W styczniu 1919 r. aresztowany na krótko w Warszawie jako (przypadkowy) uczestnik zamachu stanu gen. Mariana Januszajtisa. Od marca 1919 r. oficer służby stałej WP. Początkowo dowódca szwadronu ciężkich karabinów maszynowych 12. Pułku Ułanów. Po ukończeniu pierwszego kursu Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego (lipiec-październik 1919) pozostał tam jako tłumacz. Od grudnia tego roku adiutant 15. Brygady Piechoty, od lipca 1920 r. szef oddziału III sztabu 6. Armii, uczestnik wojny 1920, od września 1920 r. szef oddz. II sztabu Grupy gen. Władysława Jędrzejewskiego. W marcu 1921 r. został szefem oddz. III (operacyjnego) w Dowództwie Obrony Plebiscytu (Naczelnej Komendzie Wojsk Powstańczych) w czasie III powstania śląskiego, m.in. był autorem projektu rozkazu operacyjnego nr 1 o rozpoczęciu powstania. Używał wówczas pseudonimu Brochwicz. Od listopada 1921 r. inspektor granicy wschodniej w woj. wołyńskim, w 1923 r. krótko pracował w Wojskowym Instytucie Naukowo-Wydawniczym, następnie był tłumaczem w WSWoj. Po ukończeniu kursu doszkolenia w Centralnej Szkole Jazdy w Grudziądzu (1923-24) i IV kursu doszkolenia w WSWoj (1924-25) był od października 1925 r. oficerem oddz. III Biura Ścisłej Rady Wojennej, a od sierpnia 1926 r. adiutantem ministra spraw wojskowych Józefa Piłsudskiego. Od 1932 r. dowódca szwadronu, potem zastępca dowódcy 1. Pułku Strzelców Konnych, z dniem 31 sierpnia 1934 r. został przeniesiony w stan spoczynku. Członek założyciel Towarzystwa Wiedzy Wojskowej i Aeroklubu RP. Autor artykułów w fachowej prasie wojskowej. Poświęcił się wówczas pisarstwu i malarstwu.

W połowie września 1939 r. zorganizował oddział konspiracyjny Brochwicz, który od 28 września do zakończenia działań wojennych wykonywał zadania rozpoznawcze na rzecz SGO Polesie gen. Franciszka Kleeberga. Po podporządkowaniu tej organizacji ZWZ w kwietniu-maju 1940 r. pozostawał początkowo bez przydziału.

Od sierpnia 1940 r. członek komitetu redakcyjnego „Biuletynu Żołnierskiego”, pisma TAP, potem Konfederacji Zbrojnej. Wiosną 1941 r. złożył w Komendzie Głównej ZWZ projekt stworzenia organizacji dywersyjnej, która miałaby - wobec przewidywanego konfliktu między Niemcami i ZSRR - działać na tyłach frontu niemiecko-radzieckiego. Od września 1941 r. szef sztabu i zastępca p. plk. Jana Włodarkiewicza, komendanta wydzielonej organizacji dywersyjnej ZWZ i AK Wachlarz, w stopniu majora dyplomowanego pod pseudonimem Doktor, Inżynier, Waligóra. Mianowany podpułkownikiem rozkazem L21/BP z 11 listopada 1942 r.

Po śmierci komendanta Włodarkiewicza od kwietnia-maja 1942 r. do marca 1943 r. był komendantem Wachlarza. Mieszkał wówczas przy ul. Puławskiej 103 pod nazwiskiem Żukowski. W czasie Powstania Warszawskiego od 1 września 1944 komendant V Rejonu (Mokotów Dolny) Obwodu Mokotów Okr. Warszawa AK pod pseud. Waligóra (całość sił tego rejonu utworzył pułk Waligóra). Ciężko ranny 25 września, dwa dni później został wyprowadzony z terenu walk przez łączniczki wraz z ludnością cywilną opuszczającą Mokotów.

Po wojnie mieszkał wraz z małżonką Barbarą ze Światopełk-Czetwertyńskich i dziesięciorgiem dzieci w Szklarskiej Porębie, a od 1954 r. w Warszawie. Odznaczony pięciokrotnie Krzyżem Walecznych, Medalem Niepodległości z Mieczami (1934), Virtuti Militari V i IV klasy.

Zmarł 17 marca 1965 r. w Cannes. Pochowany na cmentarzu wojskowym w Laskach pod Warszawą.